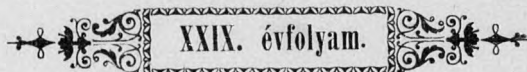

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tulajdona s
A HAZAI TANITÓK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KONCSEK LAJOS.

KIADÓ
HEISLER J.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

A lap szellemi részét illető közlemények a **szerkesztőhöz**
(lakik: Budapest, II. ker., Batthyány-utoza 37. szám);

tagsági díjak **Cservenka Ferencz**, egyes. pénztárhoz,
(lakik: Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 27. sz.);

előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz **HEISLER J.**, kö- és
könyvnyomdatulajdonoshoz, (Budapest, várkert-rakpart 1. sz. alá) küldendők.

BUDAPEST, 1894.

HEISLER J., kö- és könyvnyomdatulajdonos kiadása.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

Felelős szerkesztő: **KONCSEK LAJOS.**

Laptulajdonos: A „Népnevelők Budapesti Egyesülete“.	Kiadó: HEISLER J. II. ker. várkert-rakpart 1. sz.
Megjelenik e lap minden szombaton. Előfizetési ára: Egy évre 4 frt. Fél évre 2 „ Hegyed évre 1 „ Pályázatok és egyéb hirdetések petit soronkint 10 krral számíttatnak. - Kéziratok nem küldetnek vissza. -	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz: Budapest II. Batthyány-utca 37. sz., előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz: Heisler J., kő- és könyvnyomdatulajdonoshoz (II. ker., várkert-rakpart 1. sz. alá) küldendők.
TARTALOM: Egyesületünk t. tagjaihoz. Sretvizer L. és Hajós M. — A Népnevelők Bpesti Egyesülete 25 évi működésének méltatása. (Vége.) Lakits Vendel. — A történeti szemléletű képekről. (Bir. jelentés.) Koncsek Lajos. — Tárcza. Rapos József f. Dorogszághy Dénesné. — Egyesületi élet. a) Volák Lajos; b) Velösy Lipót. — A magyar közönséghez. Benedek Elek; Athena e u m. — Irodalom — Vegyesek. — Szerk. üzenetek.	

Egyesületünk t. tagjaihoz.

A Népnevelők Bpesti Egyesülete a múlt hét folyamán részleges újjáalakuláson ment keresztül. Új elnököt, titkárt és pénztárost választott a maga lelkes tagjai köréből, kiknek eléggé ismert ügybuzgalma, tapintatossága és munkakedve új életet, újabb felpezsdülést fog önteni a régi egyesület ereibe, hogy taposott nyomokon bár, de megifjodva, új eszmék hirdetésével, újabb munkairány jelölésével lelkesítse az egyesület tagjait minél fokozottabb, hasznos tevékenységre.

Az új vezetőket mindenesetre az egyesületnek negyedszázadot elért fényes múltja fogja buzdítani a lelkes munkásságra, s az a nemes tudat, hogy bármennyit teszünk is állásunk és hivatalunk emelése érdekében, annak gyümölcse és áldása mind önmagunkra háramlik vissza.

Értsé meg az ő lelkes példájokat mindenki, a ki a főv. tanítói névre méltó kíván lenni; értsék meg különösen azok, kik egyesületünk-től eddig távol állottak, s hasznos működéséről tudomást még alig szerzhettek. Értsék meg öregek és ifjak egyaránt; éledjen fel mindenkiben az egyesületi munkálkodás szükségérzete, s az elnökségnek hívó szózatára hajolva, lépjenek be szép multtal dicsekvő egyesületünkbe minél számosabban, hogy még szebbé és még nagyobbá tehessek ez egyesületet, mely csendben bár, de a legjobb erőkkal, s a legbiztosabb fegyverekkel küzdött negyedszázadot meghaladó időn keresztül nemcsak a főváros, de az egész haza nevelés-oktatásügyének emeléséért.

Az elnökségnek ez iránt az egyesület tagjaihoz intézett lelkes felhívását itt közöljük szó szerint, kívánva, hogy annak minél több sikere legyen!

Mélyen tisztelt Tagtárs!

Egy hónappal ezelőtt ünnepelte meg a „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ fennállásának 25 éves jubileumát.

Ez a szabad egyesület mindenkor a tanügy felvirágoztatásáért, mindenkor a tanítói állás emeléseért küzdött s e nemes czélok elérése végett a jövőben is meg fogja tenni, még pedig fokozottabb erővel, szent kötelességét.

Vállvetett munkássággal, nemes buzgalommal nagyot lendíthetünk a mi magasztos ügyünkön! Hogyha az igazi kartársi szeretet lesz közöttünk az az aranykapocs, mely sziveinket összeköti, akkor nagy, meglepő dolgokat művelhetünk a nevelés-tanítás terén. — Hogyha a székesfővárosi tanítótestület 800 tagból álló hatalmas csapata e szabad egyesület kötelekébe lépne, akkor mindannyiunknak egy régi vágya menne teljesedésbe: megalapíthatnók, megvalósíthatnók a társas-körszerű berendezéssel bíró állandó helyiséget.

Teljes bizalommal fordulunk igen tisztelt Tagtársunkhoz: kegyeskedjék egyesületünkbe való belépésre serkenteni azokat az ügytársakat, kik még nem tartoznak az egyesület kötelekébe. A belépni kívánó tagokat sziveskedjék Hajós Mihály titkárnál (I. Krisztinatóri iskola) megelőbb bejelenteni, hogy az egyesület hivatalos közlönyét, a „Népnevelők Lapját“ ez év január hónapjától fogva megküldhessük részükre. A tagsági illetékeket az egyesület pénzbeszedője a lehető legalkalmasabb időben fogja bekérni.

Tisztelettel ide csatolva az egyesület alapszabályainak egy példányát, kartársi szívélyes üdvözlettel vagyunk
Budapesten, 1894. január havában

Sretvizser Lajos,
elnök.

Hajós Mihály,
titkár.

A „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ 25 évi működésének méltatása.

— Felolvastatott egyesületünk jubileumi közgyűlésén, 1893. decz. 30-án. —

A jótékonyág gyakorlásában sem volt fukar egyesületünk. Már 1868-ban gyűjtést eszközölt a svájci szűkölködők javára.

Az állásától elmozdított pusztagyimóti tanító érdekében is fel-emelte szavát egyesületünk, gyűjtést eszközölt, hogy kenyér nélkül maradt tanítótársunkon és családján, míg álláshoz jut, némileg segítsen; gyűjtött az Eperjes, Nagy-Károly és Toroczkó tűzkárosult tanítói részére, végül az árviz által sújtott szegedi tanítók veszteségeinek némi kárpótlására.

Szeretteink elhunytá felett mélyen érzett részvétünknek is többször adtunk kifejezést. Így Horváth Ignác tagtársunk korai elhunytá felett, gyász-ünnepélyt tartottunk emlékére a Bezerédy-utcza iskolában. Mayer iránti kegyeletünknek Léderer Ábrahám adott meghatóan szép felolvasásban kifejezést. Emericzy Géza felett Kurz Sámuel. Emlékbeszédék tartásával róttuk le halánkat Trefort Ágost, Márki József, Havas Ignác, Röck Szilárd, Békey Imre, Vajdaff József, Gündöcs Lajos és Ballagi Mór iránt is.

Befejezésül álljon itt még a következő statisztikai kimutatás.

Könyvtárunkban van 1843 mű 2511 drbból; ebből Márki József adománya 872 mű 1052 drbból. — Butoraink értéke körülbelül 200 frt.

Ez évi pénzbevételünk 1424 frt 40 kr. kiadásunk 1087 frt 26 kr. pénztári maradvány 337 frt 26 kr.; künn levő követelés mintegy 300 frt.

Az egyeslet tagjaira vonatkozólag érdekesnek találom felemlíteni, hogy a 25 év alatt tiszteletbeli tagja volt egyesületünknek a mai napig 38, alapító tagja 7, pártoló tagja 56; az elnöki tisztséget viselte e 25 év alatt 11 tagtárs, az alelnökséget 21, a pénztárnokságot 14, az ellenőri tisztelet 16, a titkárságot 10, a könyvtárnokságot 16, a jegyzőséget 44, a háznagyi tisztelet 11, szerkesztő volt 13, választmányi tagságot 160; a tagok közül meghalt e 25 év alatt 112; a rendes tagok jelenlegi száma 300.

Ime, tisztelt Közgyűlés, ez a lehető legrövidebbre szabott története a „Népn. Bp. Egyesülete“ 25 évre terjedő működésének. Elegendő arra, hogy belőle lelkesedést, kitartást merítsünk a jövőre. Elégedetten, nemes büszkeséggel tekinthetünk vissza egyesületünk alakulásának mozgalmaira és későbbi működésére. Egyesületünknek e 25 évi munkásságát feltüntető adatok, miként a jegyzőknek s előadóknak hálás köszönetet mondok, nagy lelki örömet okoztak nekem, midőn azokat jegyzőkönyvekből és egyesületünk hivatalos közlönyéből, a „Népnevelők Lapja“-ból egybegyűjtve olvastam. Megérdemelték a fáradságot, melylyel azok kiválogatása s összeillesztése járt; megérdemlik az anyagi áldozatot, melybe a belőlük általam szerkesztett könyvnek kiadása került. Köszönetet mondok egyesületünknek, hogy engem tisztelt meg bizalmával s reám bízta egyesületünk történetének megírását, ki szemlélője voltam e szép multtal bíró egyesület alakulásának; a mennyire szerény tehetségemtől telt, én is kivettem a magam részét abból, hogy az egyesület céljának megfeleljen.

A történeti adalékok kiválogatása közben ifjúkori emlékek adtak erőt a munkában; de lelki fájdalmak is keletkeztek bennem, midőn egész sorozatát kellett leírnom azoknak, kiket egytől-egyig ismertem, a kik munkás tagjai, sokan díszei voltak egyesületünknek, s a kik e 25 év alatt elköltöztek közülünk az örökös hazába, hova mi is követni fogjuk őket. Dicsőség és béke az elköltözötteknek, az utódok hálás elismerése kísérvé munkájukat! Isten áldása legyen a jelen és jövő nemzedéken, mely az úttörők példáján lelkesedve, az azok által kijelölt úton kitartással haladva, a népnevelés szent munkájában a magyar haza boldogításán fáradozik!

E hó 15-én volt 25 éve annak, hogy a „Népnevelők pesti Egyesülete“ alapszabályait Báró Eötvös József vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter megerősítette. A lefolyt negyedszázad alatt nagyot fordult a világ kereke. Pest, Buda és Ó-Buda egyesítésével Budapest székes főváros lett. A tanítás szent munkáját 25 évvel ezelőtt viskókban, többnyire bérházakban végeztük: ezeknek a kunyhóknak a helyét ma már a székes főváros tulajdonát képező paloták foglalják el. Akkor az úgynevezett „altanítók“ fizetése 3—400 frt volt; ma már kétszer, háromszor annyi az osztály- és igazgató-tanítók fizetése. A tanítók száma meg tízszerre nagyobb, mint akkor volt. Az 1868-ban alkalmazott tanítók közül ma már csak 48 van életben. Ezek nagyobb része még manapság is előharczosa annak a fiatal hadseregnek, mely utánuk keletkezett s lelkes követői ezek az úttörőknek.

Hogy mit tett e művelt tanítóság — az iskola falain kívül is — a nemzeti népnevelés ügyéért, arról ez a könyv is fényes tanúságot tesz.

Pedig hát nincs megírva ebben minden, a mit a „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ e 25 év alatt művelt; arról meg úgyszólván említés sincs téve, a mit ezenkívül a két testvér-egyesület: a hivatalos „Budapesti Tantestület“ és a „Budapesti Tanító-egylet“ tett. Ezek is a főváros népnevelésügyének szolgálatában állanak, hasznos munkásságukról ezek is külön-külön könyvet adhatnának ki. A fővárosi tanítók alkották meg a Budapesti Tanítók Segély-egyesületét, az Eötvös-alap Országos Tanítói Egyesületet, a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságát is. Ezek mind testvéries egyetértéssel munkálkodnak a székes főváros, egyszersmind Magyarország népnevelésének és az összes tanítótság ügyének előmozdításán.

Fölemelt fővel, nyugodt lelkiösmerettel mondhatjuk el, hogy: megtettük kötelességünket!

Fogadják a vezérek mindnyájan őszinte tiszteletünk s nagyra-becsülésünk kifejezését buzgó törekvéseik s közjóra irányult nemes fáradozásaikért! Legyenek meggyőződve, hogy érdemeik- és neveiket hálásan fogja emlegetni az utókor s követendő példakép lebeg előttük mindenkor, a míg magyar tanító lesz e szép, ez imádott hazában, melyet nagygyá, dicsővé, hatalmassá tenni volt az ő törekvésük, miként erre törekszik minden igaz, hű fia nemzetünknek s szívvel-lelékkel kiáltja velünk együtt: Éljen a haza!

Lakits Vendel.

A történeti szemléltető képekről.

— Birálati jelentés. —

A népiskola tantárgyai között talán épen a hazai történelem az, mely a legmostohább elbánásban részesül az arra hivatott tényezők részéről. A hazai történelem oktatását illető felfogások nagyon is szerteágazók még ma s bárhova tekintünk is, mindenütt szembeötlő e téren a kivánt egységesség hiánya. Tanítóink közül az egyik így, a másik úgy, a harmadik ismét másként fogja fel a történelem tanításának célját, rendeltetését; a történelmi események közül az egyik tanító ezt, a másik azt, a harmadik ismét egy másik mozzanatát méltatja különösebb figyelmére, s domborítja ki jobban növendékei előtt. Az egyik iskolában királyaink uralkodási idejének s a történelmi eseményeknek évszámait a legnagyobb precizitással kívánják meg elég helytelenül a növendékektől, míg a másikban — ezekre egyáltalán ügyet sem vetve — csak a legkiemelkedőbb történeti momentumok tudására fektetik a fősúlyt. Itt önálló szabad előadásban ismertetik meg a szükséges tudnivalókat e tanítási tárgy köréből, amott megeleghszenek a történelmi tényeknek az olvasókönyvek által meghatározott terjedelemben való egyszerű elolvastatásával, avagy azoknak észszerűtlen bemagoltatásával a nélkül, hogy a tulajdonképeni célzt csak megközelíteni is megkísérlenék.

Vajjon ez a lépten-nyomon tapasztalható kapkodás, az a megmagyarázhatatlan közömbösség s az egyöntetű felfogásnak ez az észlelhető hiánya azt bizonyítja-e, hogy tanítóink nincsenek kellőleg tisztában a történelem oktatásának céljával; — azt bizonyítja-e, hogy a kiválasztandó anyag tanítási módja talán nem mindegyikünk előtt eléggé ismeretes?

A történelmi oktatás első és főcélja a népiskolában nem lehet más, mint a nemzeti érzület és nemzeti szellem lehető ápolásával a hazaszeretet és lelkesedés céltudatos fejlesztése a zsenge gyermekekben. E cél ismerése adja a kezébe a mesternek aztán az anyagot, melyből hazafias feladatát megoldania sikerül. A ki e célt kellőleg felismerte, az bizonyára meg fogja találni a módot is, melylyel tárgyát — annak rendeltetéséhez képest — érdekes, lebilincselő alakban tanítványival közölje; az nem fogja aprólékos részletezéssel megkivánni a hazai történelemnek kronologikus sorrendben való eldarálását, — az nem fogja a királyok uralkodásának idejét pontosan megjelölt évszámokban megkövetelni, — az nem fog megelégedni a történelmi tárgyú olvasmányok egyszerű elolvastatásával vagy céltalan bemagoltatásával: hanem öntudatos megválasztással különösen a haza kiváló nagyjainak, nevezetesebb királyainak, önfeláldozó hőseinek, jeles költőinek hű és lelkes jellemzésével s a személyeikhez fűződő nemes cselekedetek érdekes ecsetelésével arra fog hatni, hogy a nyujtott példa útján a haza iránti szeretet fejledező csirái erős gyökeret verjenek a minden jóra fogékony gyermeki szívben.

A történelmi oktatással e szép és magasztos célt azonban csak úgy érhetjük el, ha — magunk is hazafias lelkesedéssel eltelve a hazaszeretet fényes példái iránt — minden szavunkat nemes hév és buzdulás hatja át tárgyunk közlése alkalmával; — másodsorban pedig azért, ha rendelkezésünkre állanak oly szemléltetési eszközök, melyeknek segítségével a szóval előadottakat híven és pontosan ábrázolt képeken, szobrokon s más egyebeken érzékeltethetjük növendékeink előtt.

Sajnosan tapasztalhatjuk, hogy a történelmi oktatáshoz megkivánt lelkes előadás, valamint az ennek támogatásához szükséges történelmi szemléltető képek a népiskola háztartásában még mindig csak óhajtott kívánságok.

Pedig önmagunkról tudhatjuk, hogy a lanyhán elmondott szavak csak igen halvány nyomokat hagynak lelkünkben, vagy emlékezetünkben teljesen elenyésznek; míg az a benyomás, melyet valamely eseménynek lelkes és ékes módon való interpretálása okozott bensőnkben, nemcsak hogy lelkesedéssel tölt el, hanem az illető eseménynek újból és újból való reprodukálására ösztönöz.

A gyermeknek a történelmi oktatás alkalmával e lelkes előadásra annál nagyobb szüksége van, mivel a vele megismertetendő történelmi események nem a szeme előtt játszódván le, az azokból meritendő tanulság megértését célzó szavaknak és kifejezéseknek a szívhez és lélekhez vezető legfinomabb nüánszszal, a legcéltudatosabb hangnyomatékkal kell előadva lenniök, hogy a történelmi oktatással élénk tűzött célt megközelítsük.

És önmagunkról vehetünk példát arra nézve is, mily csekély, úgyszólván semmis hatással van ránk pl. oly jelenet vagy színjáték, melynek lefolyását bekötött szemmel, zárt ajtók mögül kell végighallgatnunk. Halljuk a beszédet, de nem látjuk magát a cselekményt, melyet látni tudásvágyunk és kíváncsiságunk ösztönöz. Vajjon helyes fogalmat szerezhethetünk-e ily módon a lefolyt cselekmény természetéről? Bizonyára nem.

Ilyen bekötött szemű teremtés az ember, a mig gyermek. Hogyan

kívánhatnók meg tőle, hogy ebben a korban szűk látókörével, korlátolt ítélő- és következtető képességével a hallottak mélyére hatoljon s képzeletének az elhangzó szavakban keressen táplálékot?

Ép ily tökéletlen és hiányos lesz tehát a gyermek fogalma is — bármily szép és lelkesült legyen is előadásunk — a történeti eseményekről s azok jó avagy rossz következményeiről, ha a történeti cselekmények lefolyását — alkalmas szemléleti képekkel — képzeletében mintegy megeleveníteni nem törekszünk.

A történeti szemléltető képeknek a népiskolai oktatás keretében kiválóan fontos rendeltetése van. Nem azt mondjuk, hogy e képek szerepe és használatba vétele pótolni fogja a tárgy oktatása terén eddig tapasztalt hibákat és hiányokat, avagy egyesegyedül azok fogják biztosítani amaz eredményt, melyet e tanítási ág kezelésével elérni óhajtunk. E képek egymagukban olyanok a gyermek előtt, mint — hogy egyszerű példát említsünk — a viaszból készült baba, melyben gyönyörködik ugyan, szól is hozzá, dédelgeti is, de ha enyelgő szavaira feleletet vár, biz az — néma marad.

Nem vetjük el tehát annyira a sulykot, hogy azt mondhatnók, miként a történelem oktatásában a szemléltetése a jövő.

E helyett inkább azt mondjuk, hogy igenis a történelem oktatásának jövőjét a szemléltetési képek nagyban biztosítani fogják.

A bibliai történet egyes eseményeit az e célra írott könyvek egyszerű, sokszor igen primitív képekben ábrázolják; mégis tudhatja mindenki, ki valaha bibliát tanult, mennyire megkönnyítették e tökéletlen ábrázolatok felfogásunkat, mennyire megerősítették bennünk a közölt fogalmakat s mennyire maradandóvá tették lelkünkben az illető eseményről szerzett képzeletünket.

Népiskolai használatra irt eddigi történeti tankönyveink a történelmi oktatásnak ezen hathatós segédeszközzeit csaknem egytől-egyig nélkülözték. Nem tudjuk: kényelemszeretetből mellőzték-e a szerzők eddig a történelmi képeket munkáikból, a tanítóra bizván e mulasztásuk lehető pótlását? — avagy nem ismerték volna fel ez eszközöknek célhoz vezető hatását?

Ezt nem hinnők!

Örvendetes jele a legujabb idők eredményesebb és czéltudatosabb tevékenységének, hogy e téren, ez irányban is már némi javulás tapasztalható.

Dr. Baróti Lajosnak „A magyar nemzet története“ című s elemi népiskolák számára irt könyve*) a történelem tanítási anyagának helyes felfogásával s czélszerű kiválasztásával e téren csaknem egészen új ösvényen halad. Jól megirt munkáját nem kevesebb, mint 37, igen szép kivitelű kép díszíti, csaknem valamennyije első rendű művészeink remekeinek hű mása.

Kétségtelen, hogy e képek nemcsak a tanítottak kellő illusztrálására szolgálnak, hanem a tanulók érdeklődésének jómérvű fokozásával a történelem tanulása iránti előszeretetet is nagyban növelik. Ez pedig olyan fontos cél, melyet iskoláinkban — különösen a fővárosban — mellőzni, szem elől téveszteni nem volna szabad.

*) Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) kiadása. Budapest, 1894. Ára 45 kr.

Igen ám, csakhogy e tekintetben a tanítóság legjobb igyekezete is meddő marad.

Iskoláink hiányos felszerelését sokszor és sokan hangoztatták már. Panasz panaszt ért, de arra, hogy törekvéseink, iskolai munkánk elősegítésére, megkönnyítésére a szükséges segédeszközök rendelkezésünkre álljanak, — arra, hogy a történelmi oktatást alkalmas szemléltető képek beszerzésével intenzívebbé, sikerebbé tegyük: még eddig senki nem gondolt.

(Folyt. következik.)

Koncsek Lajos.

TÁRCZA.

Rapos József.

Az én kedves, jó atyám nincs többé! . . .

Az a f. hó 20-án megtörtént szörnyűséges pillanat, melyben azok a rideg kezű munkások alig várván az „Amen“-t oly síváron és százdunkat jellemző sürgető lótás-futás módjára kapták föl a nekem oly szent, drága halottat: engem vakká, süketté, érzéketlenné tett minden külső dolog iránt. Idegeimet reszketegség szállta meg, egészenben zsibbadás és fásultság fogott el, csak fejem égett a benne vergődő tiltakozásoktól, melyek ellenállhatlanul mozgásra nyiták ajkamat, de a mely gondolatoknak nagy fokú erőtlenségem hangot adni nem tudott.

De azt tudom, hogy kiáltani szerettem volna: tegyétek le! Én nem éreztem őt ezen legeslegutolsó útjára, míg el nem mondom, hogy ez az egyszerű koporsó a legnemesebb jellemet, egy kimagasló alakot zár magában; hogy: kristálytiszt, szinarany volt ő teljesen.

Hogy: a míg élt, fiatal korától kezdve egészen a majdnem 80 évéig, eleinte tanulmányozással, majd sokoldalú költekezéssel, később csodás erejű munkálkodással, majd ismét ideális gondolkozással, de mindig, mind a négy időszakon keresztül egy kiapadhatlan, egy Széchenyi-féle lángoló szeretettel és lelkesedéssel tanult, költekezett, munkált és bölcsekedett azért, hogy a nemzetet, a társadalmat, a benne mételyként romboló káros életű, elterdült erkölcsű, szánandó lényektől megóvhassa; vagyis hogy az ő megalkotott, kidolgozott, nagyszabású nevelési rendszerével és különösen a szerinte nélkülözhetlen alapneveléssel is amazoknak helyét testileg, értelmileg és erkölcsileg jól nevelt, megnemesített polgárokkal tölthesse be: addig, ezen hosszú időn keresztül csak egyetlen egy hibát követett el, hogy önmagáról teljesen megfeledkezett!

Hogy: az a nemes lemondás, az az önmegtágadás, az az önfeláldozás, melyet egész életén át oly következetességgel folytatott, valóban a csodás-életű emberek sorába emelik!

Kedves jó atyám! azt az elismerést, vagy hűebben mondva, azt az igaz ítéletet, melyre a jogos igazság nevében még ezen utolsó napjaidban is annyi hitbeli bizalommal reménykedtél: találd föl ott a mennyekben, a legigazabb bírónál, az igazak országában, Amen!

Dorogsághy Dénesné.

Egyesületi élet.

A „Népnevelők Budapesti Egyesülete“ f. évi január hó 25-ikén, a Kazinczy-utczai elemi iskola tornatermében közgyűlést tartott, melyen — Kurcz Sámuel elnökle alatt — résztvettek: Bertalan B. (Kispestről), Broche Irma, Cservenka F., Drajkó I., Ehmann F., Frimm A., Fülbier B., Glatz Gy., Hajós M., Hangl J., Hofecker I., Juhász B., Kapi R., Keller M., Kiss B., Kiss K., Koncsek L., Kovács B., Kundrát J., Ladányi M., Lindner K., Locsava A., Maszny S., (Kispestről), Mészáros S., Minke B., Nagy L., Neiger S., Rakovszky Róza, Schön J., Sretvizer L., Stuchlich A., Szabó B. L., Sziklás A., Szöke I., Trepper Róza, Ulrich G. A., Walter K., Zanker F. és Volák L. (jegyző) egyesületi tagok és Velösy L. (mint vendég).

Elnök szívélyesen üdvözölve az egybegyűlteket, röviden vázolja egyesületünk 1893. évben kifejtett munkálkodását, a számvizsgáló bizottság jelentése alapján ismerteti pénztárunk állapotát s indítványozza, hogy Koller M. pénztárosnak a felmentvény a közgyűlés által is megadassék. Egyhangulag elfogadtatott.

Hajós M. jelenti, hogy a választmány megbízásából legközelebb megküldi egyesületünk minden tagjának az alapszabályokat, s minden példányához taggyűjtésre buzdító felhívásokat fog mellékelni.

Titkár jelentése szerint az 1893. évben 26 tag vétetett fel egyletünkbe, 9 kilépett, 4 meghalt.

Beléptek: Bertalan Béla (Kispest), Csorba Ferencz dr. (iskola-zéki elnök), Czeiner Irén, Dallos István, Erschinger János, Frecska József, Glatz György, Grenzner Antal, Kárpáti Sándor, Kovách Alajos, Kovács Béla, Locsava Aurél, Maszny Sámuel, (Kispest), Pastinszky István, Petrik Margit, Petzina Ödön, Poltz József, Pesznecker József, Rózsa-völgyi Gyula, tanácsos, Schril Tivadar, Szabó Ágost, Szlemenits Géza, Urfy István, Várbeli iskola tantestülete, Volf Jenő, Witkovszky Sándor.

Kiléptek: Barczen János, Ligeti Ida, Nowák Mária, Nyárasdy K. János, Reményi Aranka, Stenzinger Ferencz, Stradl Lujza, Valter Vilmosné, Villányi Tivadarné.

Meghaltak: Csepely Sándor, Fettich Ferencz, Schmid Gyula, Szántó Eleázár.

A legutóbbi választmányi ülésről felvett jegyzőkönyv felolvastatván, Hajós M. és Schön J. a Senyei-féle indítvány jegyzőkönyvbe vételét akként kívánja módosítani: „intéztessék átírat a Budapesti tanítótestülethez mint ily esetekben legilletékesebb egyesülethez, hogy a Népnevelők Budapesti Egyesületével együttesen kérelmezze a székesfőváros t. t. ácsánál, hogy kartársaink temetésén minden székesfővárosi iskola egy-egy tagja által képviselve legyen.“

Minke B. helyesli a György A. indítványára, a választmány által elfogadott — Márki J. tudor siremléke után fenmaradt 30 frt 66 kr. és a Sántha L. évkönyv-alap 5 frtos — tételek összevonását és 50 frtra való kiegészítését, de azt óhajtja, hogy ez az 50 frt alapítvány vétessék ki a pénztáros keze alól s egyeletünk gazdájának adassék át, ki ez összeget kedvezmények beszerzésére fordíthassa. Ezt annyival is inkább ajánlja mert tudja tapasztalásból, hogy az egyesületünk gazdájának kedvezményes jegyekre adott 20 frt lépten-nyomon kevésnek bizonyult.

Cservenka F. Minke B. indítványát olyképen kívánja módosítani, hogy a gazdánál levő 20 frt, a kedvezményes jegyek után befolyó jövedelemmel együtt hagyassék mindaddig a gazdánál, míg 50 frtra föl nem szaporodik.

Schön J. Minke B indítványához csatlakozik s a közgyűlés által is Minke Béla indítványa fogadtatott el, melynek értelmében a gazdától visszavéttetik a jelenleg nála levő 20 frt és helyette az 50 frt alapítványi összeg bocsáttatik rendelkezésére.

Az újabb keletű — 90-es évekről szóló — hátralékokra nézve az határozza a közgyűlés Hajós M. indítványa folytán, hogy az évi hátralékban levők szólíttassanak fel levélben hátralékaik kiegyenlítésére, mely felszólítás, ha eredménytelennek bizonyulna, a felszólító levél keltezésétől egy hónapra adassanak át a hátralékok egyesületünk ügyvédjének további intézkedés megtevéle végett.

Elnök, elárúsításra és megvételre melegen ajánlja a Lakits Vendel által irt — egyesületünk 25 éves történetét tárgyzó — művet, s indítványára Lakits Vendelnek a hangyaszorgalommal, kiváló lelkiismeretességgel és szakavatottsággal összeállított műveért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a közgyűlés.

Elnök indítványára, tisztségéről lemondott Sántha Lajos elnöknek, Váradi Amadé titkárnak és Koller Márton pénztárosnak egyesületünk érdekécen kifejtett önzetlen, ügybuzgó, nagybecsű munkálkodásukért jegyzőkönyvi köszönetet mond a közgyűlés.

A kijelölő-bizottság előterjesztésére ezután közfelkiáltással megválasztottak: Sretvizer Lajos elnöknek; Hajós Mihály titkárnak; Cservenka Ferencz pénztárosnak; Pink Janos ellenőrnek; Ehmán Ferencz gazdának. A választmányban ekként megürült helyeket a közgyűlés Bánó József, Kiss Béla, Koller Márton, Nemcskay Irma, Sántha Lajos és Váradi Amadé tagokkal töltötte be szintén egyhangú határozattal a közgyűlés.

Egyesületünk új elnöke: Sretvizer Lajos tartalmas szép beszédben köszönte meg ezután tagtársainak irányában nyilvánult bizalmát, lelkes együttműködésre s az ügytársi szeretet ápolására szólítván fel azokat, kiknek egyesületünk jövője a szívében és lelkén fekszik.

Zajos tapssal és élénk éljenzéssel fogadott lelkes beszédét lapunk legközelebbi számában közöljük.

Volák Lajos,
jegyző.

A „Budapesti Tanítótestület“ igazgató-tanácsa f. é. január hó 25-én tartotta ülését, mely ügy tárgyainál, mint a hosszabb eszmecsereknél fogva igen érdekes volt. Jeny J. elnökön kívül jelen voltak: Almásy J., Ekkert A., Garay A., Glatz Gy., Iritsek F., Lakits V., Lindner K., Málnay M., Nagy Lajos, Sajóhelyi B., Szőke I., Tárnok K., Trájtler K., Vajdaly G., Velösy L. és Walter K.

Az elnök üdvözlővén a megjelenteket, a gyűlésezés hosszú szünetelésének okait adja elő. Először — úgymond — annyira el voltunk az utóbbi időkben foglalva ünneplések- és egyéb gyűlésekkel, hogy a ma-

gunk dolgaira alig maradt idő. Másodsorban saját személyét az iparos-
inasok nyilvántartására létesített központi iroda rendezése foglalta le.
De a legnagyobb és legfőbb ok az, hogy nincs helyisége a testü-
letnek, ahol üléseit megtarthatná. Jelenti továbbá, hogy Péterfy S.,
Kurz S. és Kárpáti B. távolmaradásukat kimentetni kérik.

Napirend előtt megemlékszik egykori tanácsnokunkról, boldogult
Alkér Gusztáv, alpolgármesterről. Hogy ki volt s mit tett az elhunyt
a tanügy és tanítók érdekében, azt mindnyájan jól tudjuk, kik őt elő-
zékenysége- és szeretetreméltóságáért csak tisztelni tudtuk. Elhunyt
fölött az igazgató-tanács jegyzőkönyvileg fejezi ki részvétét, a családhoz
pedig részvétiratot intéz,

Végül bejelenti az elnök, hogy boldogult Mayer István, püspök,
régente a pesti iskolák igazgatója, 100 frtot hagyott a főváros tanító-
testületének könyvtárára. Rózsavölgyi Gy. tanácsnok úr ezért kér-
dést intézett az elnökséghez, vajjon létezik-e ilyen könyvtár és hol?

A kérdés felvetése kapóra jöven, jónak látja az igazgató-tanács,
hatóságunknak felvilágosítást adni nézve, hogy helyiség híján a
testület működése nemcsak meg van akasztva, hanem ma-holnap teljesen
megszűnik. Könyvtárunk, mely nem épen megvetendő, a Szemere-utczai
iskola pinczéjében van elhelyezve. Hogy mivé lesz e helyiségben, ahol
nem is vigyáz rá senki, azt könnyű elképzelni. Hangok merültek fel,
hogy kénytelen a testület ilyenek után működését beszüntetni. Glatz
Gy. azonban erről úgy a hatóságot, mint a kir. tanfelügyelőséget érte-
sítettetni kívánja. Iritsek F. kérdést intéz az iránt, vajjon tétettek-e
lépések a mult évben kért 1000 frt szubvenczió ügyében. Erre nézve
az elnök kijelenti, hogy az erre vonatkozó határozatot a tanítók házá-
nak kérdése akasztotta meg. Az ügyet tehát újból meg kell sür-
getnünk.

Trájtler K. azt tartja, hogy — miután a tanítótestülethez több
állami iskola testülete is tartozik, — a kormány is kéressék fel a
támogatásra. Ehhez azonban Szőke I. nem sok reményt köt, mert annak
idején tettek lépéseket s azt kapták válaszul, hogy az ügy elintézésével
az elnökség bízott meg.

Szőke I., titkár, a bíráló-bizottság véleményét adja elő. A ki-
tűzött pályakérdés czime: „Adassék elő a nyelvtan anyaga és módszere
a népiskolában.“ A bizottság, mely Péterfy S. elnöklete alatt Lut-
tenberger Á., Schön J., Szőke I. és Velösy L. tagokból állt,
a pályadíjat nem ítélhette oda a munkának, mert a szerző a kérdés leg-
fontosabb részét, a módszert tárgyalja legkevésbé. Mindazonáltal kiváló
elismerését fejezi ki a szerző munkássága fölött. A bir. bizottságnak
köszönet szavaztatott.

A titkár ezzel kapcsolatban előterjeszti, hogy a kérdés a mult
évben kiadatott a helyi köröknek. A beérkezett vélemények alapján a
kiküldött bizottság értékes munkálatot készített, mely azonban fűg-
göben tartotta működését a pályázat eldöntéséig. Miután ez meddő, fel-
hivandónak tartja a bizottságot a további működésre.

Rövid eszmecsere után abban állapodik meg az igazgató-tanács,
hogy a hatóság figyelme felhivatik a közokt. bizottság útján, venné
figyelembe a könyvek megválasztásánál azon elveket, melyeket a neve-
zett bizottság jelentésében kiemelt.

A rajzolás és történettanítás ügyében kiküldött bizottságok nem küldték be jelentéseiket. S miután Verédy K. kir. tanfelügyelő az utóbb nevezett bizottságban elnökösködni nagy elfoglaltsága miatt nem tud, Baróti Lajost kéri fel az igazgató-tanács a tisztség elfogadására. A bizottságban való részvételre még dr. Málnay M. is felkérte, ki azt a legnagyobb készséggel el is fogadja.

A titkár a helyi köröktől beérkezett vitatételekről tesz jelentést.

Az elemi iskoláktól, melyeknek az egészségtan kérdése adatott ki, 34 vélemény érkezett be. A polgáriak részéről csak az I. ker. felsőbb leányiskola adott feleletet ezen kérdésre: „Adják elő azon hibákat és hiányokat, melyeket az elemi iskolából fellépő gyermekeknek tapasztalnak.“ A tanítóképzők semmiféle feleletet nem adtak a nekik megküldött ezen kérdésre: „Helyes-e, hogy a képzők mellett csak egy mintaiskola van, s ez is osztatlan?“

Az igazgató-tanács sajnálatának ad kifejezést, hogy a képzők már több év óta nem méltatják figyelmükre a nekik megküldött vitatételeket.

A kérdésre érkezett ugyan be felelet, de el. isk. tantestülettől. Az igazgató-tanács ez okból nem bocsátkozott annak tárgyalásába.

Az I. ker. felsőbb leányiskola véleménye, mely a további megvitátást nagyon is megérdemli, sokszorosítottatni fog s a többi polg. iskolának is megküldetik, hogy vajjon ők is ugyanezen hiányokat tapasztalják-e? Továbbá az elemi iskoláknak is, hogy ennek alapján egyöntetű eljárást állapítsanak meg a tanításban.

Az egészségtanra vonatkozó véleményeket 237 pontban adják elő a testületek, melyek körülbelül megegyeznek egymással.

Sajó helyi B. nagyon ideálisoknak és a jövő század regényébe valóknak tartja nagy részüket. Ami a korcsolyázást, úszást és játszást illeti, szerinte ezek nemcsak felelősséget, de veszedelmet is hozhatnak a tanítóra, kinek 50—60 gyermeket kell szemmel tartania. Nem akarja, hogy a tanítóság száraz-dajkaságra is vállalkozzék. Az egyhuzamban való tanításnak pedig határozottan ellene nyilatkozik.

Glatz Gy. élesen kikel az egyhuzamban való tanítás ellen, melyet paedagógus semmi körülmények közt el nem fogadhat. Nem az elemi iskolában, de még a középiskola 4 alsó osztályában is károsnak tartja ezt.

Vajdafür G. szerint is sok dolog van a javaslatokban, melyek kivihetetlenek. Szintén kikel az egyhuzamban való tanítás ellen.

Iritsek csak az épületekre kíván nagy súlyt fektetni, a korcsolyázást, játszást stb. a szülőkre bízta.

Trájtler K. még csak annyit kíván kimondatni, hogy a tornázás már az alsóbb osztályokban vegye kezdetét.

Hosszabb eszmecsere után az igazgató-tanács kimondja, hogy mindahhoz, ami keresztülvihető, hozzájárul. A korcsolyázás, úszás stb. ne legyen az iskola feladata. Az egyhuzamban való és a fél napi (half-time) tanításnak ellene nyilatkozik. A rendszeres tornázás csak a III. osztályban kezdődjék. Különös súly fektetendő a torna-játékokra.

A „Tanítóképző Tanárok Orsz. Egyesületé“-nek választmánya átíratot intézett a tanító-testülethez, melyben egyrészt köszönetet mond azon egyesületeknek, melyek a képző-intézeti internátusok kérdésével

foglalkoztak, másrészt több kérdésben véleményadásra szólítja fel őket.

Miután a választmány a feleleteket febr. 1-re kéri be, az igazgató-tanács az idő rövidege miatt csak egy fontos kérdésben nyilatkozhatik ezúttal. Ez az, hogy örömmel hozzájárul és melegen pártolja a választmányának célba vett azon intézkedését, mely szerint a tanítói oklevéllel az egyetemre lehessen jutni.

Nagy Lajos pénztáros megteszi jelentését, mely szerint az 1893. évi vagyon 175.46 frtot tesz ki. A számvizsgáló-bizottság a számadást rendben találván, az igazgató-tanács tehát a felmentvényt megadja és a pénztárosnak köszönetet szavaz.

Az elnök, miután a mandátuma lejárt, az újjáalakulás iránti intézkedésre hívja fel az igazgató-tanácsot.

Glatz Gy. azonban ezt nem kívánja a napirendre vinni, szerinte terjesztük ezt a közgyűlés elé, hogy döntsön a kérdés fölött, vajjon megalakuljunk-e vagy sem?

Az igazgató-tanács az utóbbit fogja javasolni a közgyűlésnek, mert helyiség híján sikeresen nem működhetik a tanító-testület.

Az indítványokra kerülván a sor, az elnök bejelenti, hogy előtte fekszik egy mindnyájunk által jól ismert indítvány; kérdést intéz az iránt, vajjon kívánja-e az igazgató-tanács, hogy az tárgyalassék. Miután az igazgató-tanács egyhangúlag ellene nyilatkozik, az indítvány fel sem olvastatott.

Glatz Gy. a tanítók özvegyei érdekében szólal fel, kiknek a nyugdíj-törvény a férj halála után ennek félévi fizetését és lakását biztosítja. Miután ezt a fővárosban a férj halála után rögtön beszüntetik és az özvegy ezáltal a legnagyobb megpróbáltatásoknak van kitéve, indítványozza, hogy ezen körülmény alkalmas időben a tek. tanács elé terjesztessék.

Másik indítványa az élő kartársakat illeti, kiknek 4—5%-a éri el azt a szerencsét, hogy igazgatóvá lehet. Daczára annak, hogy a szabályzat kimondja, miszerint ott, ahol 18 osztálnál több van, 2 igazgatói állás szervezendő, mégis van a fővárosban több olyan iskola, ahol 24—26—28 osztály van egy igazgató alatt. Az ambícióznak, a munkakedvnek éppen ezek az igazgatók állják útját, kik a „két dudás egy csárdában nem fér meg“ elvénél fogva ráveszik a hatóságot, hogy ilyen kaszárnya-iskolákat képesek vezetni magukban is.

(Egy hang: Pedig osztálytanítók korában nem így beszéltek!)

Az igazgató-tanács mindkét indítványhoz hozzájárul s megbizzza az elnököt, hogy hatóságunknál ez ügyben közbenjárjon.

Velösy Lipót,
tant. jegyző.

A magyar közönséghez!

Nincs a földön nemzet, mely oly gazdag népmeseköltéssel dicsekedhetnék, mint a magyar. Tanuskodnak erről különféle mesegyűjteményeink, melyek azonban alig fordulnak meg a nagy közönség kezén s melyek, mint-hogy többnyire az illető vidék tájszólása szerint vannak közölve, inkább a nyelv tudósokra becsesek. S ami legfőbb érdek volna pedig: ezek a gyűjtemé-

nyek alig adhatók a gyermekifjúság kezébe, mert a gyűjtők, természetesen, nem vették figyelembe a nevelési szempontokat. Maga a művelt nagy közönség csak hírből ismeri egyik-másik mesegyűjteményt, akárhány csak nagyobb könyvtárakban kapható. S hány szép mese van eltemetve folyóiratokban! És hány szép mese forog a nép ajkán, melyek egyetlen gyűjteményben sem találhatók!

Mind e körülmények számbavételével határoztuk el, hogy az összes java népmeséket, mondákat és regéket közkinccsé tegyük; hogy a meseköltő-tehetséggel oly igen megáldott magyar és székelly nép meséit jó népies irodalmi nyelven megírva, de igazi karakterüktől meg nem fosztva, újra, egyelőre öt nagy kötetben kiadjuk, hogy a magyar nemzet az ő ezer éves ünnepén elmondhassa büszkén: im e itt van együtt mind az a mese és monda, a mit a magyar nép poétás lelke ezer év alatt, békében és háboruban, annyi viszontagságoknak közepette teremtett!

Közzé bocsátjuk ezt a nagy munkát, abban az erős meggyőződésben, hogy, midőn ezt teszszük, a nemzeti irodalomnak, a nemzeti nevelésnek teszünk szolgálatot s egyben ápolni segítjük a nemzeti öntudatot.

Hogy ezen értékes nemzeti kincs ne csak gazdagnak, tudósnak legyen hozzáférhető, hanem, hogy a „Magyar Mese- és Mondavilágot“ a nemzet minden rétege, apraja, nagyja, szóval minden magyar család megszerezhesse, elhatároztuk, hogy füzetekben, még pedig a legolcsóbb áron — füzetenként 25 krajczárért — bocsátjuk azt közre.

A ki a „Magyar Mese- és Mondavilág“-nak első füzetét, mely most jelent meg 64 oldal terjedelemmel, gyönyörű színes borítékkal és 18 szép szöveggéppel, figyelemmel átolvassa, hitünk szerint, meggyőződik arról, hogy míg ez a könyv egyfelől a családi nevelésnek és az iskolai oktatásnak nélkülözhetetlen segítsége lesz, másfelől maga a nagy közönség is, az irodalmi műveltségű ember s az irni-olvasni alig tudó ember is egyaránt lelki gyönyörűséggel olvashatja a magyar népköltés e remekeit, melyeket a falusi mesemondó hangján, de irodalmi nyelven, irodalmi izléssel s pedagógiai gondossággal igyekezett megírni a magyar föld népének egyik fia.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy a „Magyar Mese- és Mondavilág“-ban, mely az ezer év egyik szerény emlékének készül, nem innen-onnan összeállózott mesék gyűjteménye lesz, a miről az olvasó úgy a most megjelent, mint az ezután megjelenendő füzetekből meggyőződhetik. Történeti és helyi mondák, lehető elevenességgel megírva s ve gyítve népmesékkal: ez a terve az egyelőre öt kötetes munkának. Minden kötet c. 30 nyomtatott iv. S kéthetenként 3 ives füzetekben jelenik meg, gazdagon és szépen illusztrálva. Egy-egy füzet ára 25 kr.

A „Magyar Mese- és Mondavilág“ első füzetét kívánatra bárkinek ingyen megküldjük.

A Magyar Mese- és Mondavilág előfizetési ára 10 füzetre 2 frt 50 kr., s azok, kik ezen összeget a kiadóhoz előre beküldik, a füzeteket pontosan, megjelenés után postán bérmentve megkapják.

A tanító és tanár urakat, kik a „Magyar Mese- és Mondavilág“ terjesztésére szivesek lesznek vállalkozni, felkérjük, hogy az azért

nyerendő kedvezmények, illetőleg e kedvezmények föltételei végett forduljanak az Athenaeum-hoz, mint kiadóhoz.

Hazafias üdvözléssel:

Benedek Elek,
mint a »Magyar Mese- és
Mondavilág« írója.

Az Athenaeum
irod. és ny. r.-társulat, mint a
»Magyar Mese- és Monda-
világ« kiadója.

I R O D A L O M.

A házi műipar könyve, melyből több hasznos és új, házilag üzhető műipari munkák megtanulhatók. Kényomatos magyarázó ábrákkal. Irta Csikós Gyula, szegedi községi és ipariskolai tanító. E házagnótló művecske, mely a házi műipart gyakorlatilag ismerteti s a kézügyességi oktatásnak is szolgálatot óhajt tenni, több kiállításon kitüntetésben részesült. Ismertetésére még rátérünk. Ára 40 kr, kapható Szegeden a szerzőnél.

Ifjúsági Lapok cz. alatt T á b o r i Róbert ismert nevű írónk szerkesztésében új lap indult meg, melynek 1-ső száma igen változatos s az ifjúság fel fogásához mért tartalommal jelent meg. Az új lap megjelenik minden vasárnap s főmunkatársai B á n f i János és M a k a i Emil. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Mellékletül az olvasók a »Leányvilág« cz. lapot kapják, melyet T á b o r i Róbertné szerkeszt igen ügyesen.

A »Magyar Mese- és Mondavilág« című új képes füzetes vállalatot legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk t. olvasóink bizalmába és pártfogásába. Az Athenaeum kiadó-társulat, mely a nemzeti irodalom minden ágát folyton ápolja és fejleszti, ezen vállalattal méltán fordulhat a magyar nemzet hazafiságához és bizalmához és szívesen is közöltük az ő szózatát e hazafias vállalat ügyében. Benedek Eleket, ki e mű megírását magára vállalta, mindenki mint kiváló meseíró ismeri, felesleges volna tehát, az ő írói hivatottságát külön is kiemelnünk.

V E G Y E S E K.

Kérelem a „Népnevelők Bpesti Egyesülete“ t. Tagjaihoz. Midőn tagtársaim bizalmából az egyesületi pénztárosságot elfogadtam, tettem azt azon reményben, hogy sikerülni fog az egyesület anyagi viszonyait úgy rendezni, hogy az a pénztár állapota miatt sikeres további működésében meg ne akasztassék. Ez azonban csak úgy érhető el, ha t. Tagsársaim csekélységemet működésemben támogatni szívesek lesznek. A tagdíjak lefizetésének megkönnyítése végett egy pénzbeszedő által fogom az esedékes nyugtatóványokat időnkint kézhez szolgáltatni. Tisztelettel kérem azok elfogadását, — különösen pedig a hátralékos tagdíjak beszolgáltatását. — Együttal kérem azon t. Tagtársakat, kiknél nyugtatóvány-szelvények volnának még künn, szíveskedjenek azokat febr. 8-ig kezeimhez visszaszolgáltatni, vagy esetleg a beszedett tagdíjakat beküldeni. Kartársi üdvözléssel Cservenka Ferencz egyl. pénztáros, VII. Rottenbiller-u. 27. sz. II. 19.

— **Meghívó.** A Népnevelők Budapesti Egyesületének »pedagógiai szakszabály« f. évi február hó 6-án (kedden) este 6 órakor az érsekczi el. népiskolában gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. N e m e c s k a y Irma felolvasása: »Egy francia népnevelő naplója az első iskolai évről.« — 2. Vitatétel: »Minő képesítést nyerjenek a tanítóképzőintézeti tanárok?« —

3 Esetleges indítványok. — Kérjük egyesületünk t. tagjait, valamint a tanügy szives barátjait, hogy ezen gyűlésre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. — Budapesten, 1894. jan. 30. Schön József, elnök. Kapi Rezső, jegyző.

— **Fizetésünk rendezése** ügyében m. hó 30-án döntött az e célból kiküldött hetes-bizottság. Megállapodásában nincsen köszönet. A f. v. tanítóság teljes joggal kedvezőbb határozatot várt. A mit a bizottság nyújtott, az csaknem egyenlő a semmivel. Felháborodásunk teljes indokolt. És addig is, míg a mindannyiunkat megszégyenítő »fizetés-emelésre« részletesbeben reflektálhatunk, minden kommentár nélkül közöljük a hetes-bizottságnak »kiváló jó akaratra« valló javaslatát, mely így hangzik: 1. A tanügyi személyzet törzsfizetéséhez adassék fizetésemelésekép a drágasági pótlék százalékja, mely azonban csupán a törzsfizetés összege után számíttatik, nem pedig a korpótlék után is. Az így kijövő fizetési összeg kikerekítettik a legközelebbi tizes számra. — 2. Lakbérül ugyanoly összeg adatik, minőt a bizottság a közigazgatási tisztviselők hasonló fizetési részére nézve megállapított, illetőleg javaslatba hozott. — 3. A megszerzett korpótlékokhoz való igény érintetlenül hagyatik. — 4. A korpótlékok megszorítás nélkül a tanító egész szolgálati idejére járnak. — A fizetési szabály szerint a megválasztott tanító a III. fizetési osztályba lép, innen három év múlva a 2-ik osztályba lép elő, ismét 4 év múlva pedig az I. osztályú fizetés élvezetébe jut. Ha az első osztályú fizetésben öt évet eltöltött, kapja az első korpótlékokat, mely aztán minden öt év után jár neki, a meddig csak szolgál. — Az albizottság javaslata szerint tehát az elemi tanító fizetése lenne a jövőben a III. osztályban 570 frt és 300 frt lakbér; a II. osztályban 600 frt és 300 frt lakbér; az I. osztályban 920 frt és 300 frt lakbér.

— **Meghívó.** A székes fővárosi közs. el. isk. tanítók (tanítónők) fizetésének rendezése ügyében kiküldött bizottság f. é. február hó 2-án (pénteken) d. u. 4 órakor a IX. ker. Lónyay-utczai el. iskola tornatermében a fizetés kérdésében szükségesnek mutatkozó nagyobb mozgalom megindítása céljából ülést tart, melyre úgy a bizottság tagjait, mint általában a főváros közs. el. iskoláinak tanítóit (tanítónőit) tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Új tagok.** A Népevelők Bpesti Egyesületébe ujabban beléptek: Erschinger János, Kovács Béla, Stipanits József budapesti, továbbá Bertalan Béla, Maszny Sámuel kispesti és Poltz József jolsvai tanítók. Midőn őket körünkben szívesen üdvözöljük, s tagállománynak illetén szaporodása fölött örömlünk fejezzük ki, rá kell mutatnunk egyúttal egy másik körülményre is, mely épen nem örvendetes. Régi tagjaink közül ugyanis többen minden előzetes bejelentés nélkül — visszaküldik lapunkat azzal a megjegyzéssel: »Czimzett nem fogadja el!« Ebből azt következtetjük, hogy az illetők nincsenek tisztában azzal a kötelezettséggel, melyet mint tagok az egyesülettel szemben elvállaltak. Az egyesületi tagság két évig tart, s ha valaki az egyesülethől kilépni óhajt, azt a decemberi választmányi ülés előtt a titkárnál bejelenteni tartozik, máskülönben kimaradása nem vehető tudomásul.

— **A. M. T. E. Tanítói Osztálya** f. é. febr. hó 8-án tanulmányi kirándulást rendez. — Cél: A katonai sütőde (Angyalföld) megtekintése. — Találkozás d. u. 3 óráig az Andrassy-út végén az Artézikut ivócsarnokánál. — Vezető: Ehmann Ferencz. — A febr. hó 6-án vacsorázással összekötött első társasosszejövetelre különösen felhívjuk Osztályunk tagjainak figyelmét. — Vendégeket, mind a kiránduláson, mind a társasosszejövetelen szívesen látunk. Ehmann Ferencz, a kirándulási bizottság elnöke.

— **Eötvös-ünnepély.** Az »Eötvös-alapgyűjtő- és kezelő országos bizottság« f. é. február hó 2-án délelőtt 10 órakor a VI. ker. állami polg. tanítóképző-intézet zene-termében (Andrassy-út 65 sz.) a megdicsőült br. Eötvös József halálának évfordulójá alkalmából rendes gyűlést tart, melyre az egyesület tagjait s a népoktatásügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A »Tanítók Szava«** — alkalmasint a »Nemzeti Iskola« egyik vezércikkére czélozva. — »Tanárok és tanítók« czim alatt a következő helyes észrevételeket teszi: Sok ember, de sok lap is tévedésben van afelől, hogy a tanárok és tanítók érdekeit ugyanazonosoknak hiszi és állítja. Igaz, hogy egyik

ügy, mint másik a nemzeti kultúra (nemzeti iskola) magasztos eszméjétől lekesülve, a magyar közművelődés apostola, hivatásos munkása s így a czélra nézve közös elhivatással bírnak. Ámde az egyéni és testületi érdek egészen különbözik, nem ritkán ellentétes ma a magyarországi tanárok és tanítóknál. A tanárok már mindazt, a mit csak elérhettek — megkapták, különösen a fizetés dolgában minden jogos igényük teljesedésbe ment, s náluk ma már nem lehet kérdés: a lét fentartása, náluk ma már csak a mód és rang kérdése — a kényelem foroghat csak fenn. Egészen más azonban a tanítók érdeke! Mi még ma is a mindennapi megélhetés nyomasztó gondjai alatt — a kenyérért kiáltunk, nekünk ma is és ezentúl is a létfentartás körül forognak nagy és fő-érdekeink. Sőt szolgálati viszonyaink is egészen mások. Ezt a két különböző érdeket összeegyeztetni — egy kalap alá vonni — nem lehet, mert ez, ismét a tanítóság érdekeinek hátrahozásával lenne egyértelmű. A tanárok óhaját nagyrésztben teljesítette a kormány. Kérdjük: miért vonja meg tőlünk tanítóktól még jogosabb, még méltányosabb kívánságaink teljesítését? Avagy más testületek, bár rokon körök, mint pl. az ügyvédek és jegyzők érdekei lehetnek-e azonosok? Nem! bár az érintkező, találkozó pontok itt is megvannak. Mi a magunk részéről nem osztjuk a tenti egy kalap alá helyező teoriát még elméletben sem, annál kevésbé vagyunk hívei — a gyakorlatban, melynek propagandát csinálni, ha még elfogadnók is, nem szaklap alapításával érhetjük el, hanem a napi és társadalmi lapokban. Ott kell a közvéleményt megcsinálni, megteremteni, hisz mi magunk ügyis tudjuk, érezzük bajainkat, ismerjük azokat. Azért mi átvisszük minden alkalommal és mindaddig oda, a mig mi tanítók is elfogjuk érni azt, a mit a tanárok már ügyis elértek. Valóban önkéntelenül kérjük: népség és katonaság szin-padi szerepére valók-e a tanítók fontos érdekei? Hisz eddig is az volt a tanítóknak legnagyobb hátrányára, hogy érdekeiket idegen testületekből beválasztott férfiak: papok, tanfelügyelők, tanárok — tanítóbarátok képviselték legtöbbször, kiket nem égetett az, a mi a tanítóknak fáj! Minden testület a maga érdekeit legjobban külön-külön tudja megvédeni. Miért kell ennek ép csak a tanítóknál másképen történnie?

— **Iskolai ünnepek.** Eddig még igen kevés részünk volt ilyenekben, holott a külföld már régen előttünk áll követendő példáival. Pedig ki tagadhatná ez ünnepek erkölcs- és kedélyképző hatását? Tanítóegyesületeink már régóta foglalkoznak az alkalmas iskolai ünnepek sorozatának egybeállításával. Bizonyára ezek kezdeményezésének tulajdonítható a f. v. közoktatásügyi bizottságnak az az örvendetes határozata, hogy a f. v. iskolák márczius 15-ikén kívül a koronázás évfordulóját, valamint az iskolák nagyobb alapítói- s jölte-vőinek emlékét is ünnepeljék meg.

— **Oroszország** több iskolai internátusában kiütött a kolera. A szentpétervári Nikolai-intézet növendékeit a fenyegető járvány miatt mind elbocsátották.

— **A ponyvairodalom** termékeinek külföldön is nagy kelendőségük van. Így például a »Berlini hóhér« című német férczmunka eddig nem kevesebb mint 250 ezer példányban kelt el, s ez a »remekmű« 130 füzetben jelent meg.

— **A morva tartománygyűlésben** egy képviselő amiatt interpellált, miért alkalmaztak több iskolánál női tanerőket, holott a községi iskolatanácsok és a képviselőtestületek ellene vannak. A polgármester a hatóság ez eljárását helyes-selvén, hangsúlyozta, hogy a tanítónők alkalmaztatása mellett kétségtelenül paedagogiai okok szólnak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

U. S. H.-M.-**Vásárhely.** Az értékes cikket megkaptam, köszönöm. Alkal-milag sorra kerül. Az a bizonyos kettős példány ne okozzon gondot! — Cs. Gy. **Szeged.** A beküldött kis munka sok hasznos és praktikus tudnivalót tartalmaz. Alkalmilag bővebben ismertetjük. — P. J. **Jolsva.** Kívánsága szerint bejelentet-tem önt tagul, s a közgyűlés fel is vette önt. A lapot tehát ezentúl mint ilyen kapja. Kérem, értesítse a kiadót is ilyen értelemben. — F. S. **Bpest.** Ha úgy van, akkor szívesen feloldom ígérete alól. — A. A szép adatokat köszönöm, de csak a jövő számban használhatom fel.